

AKCIOVÁ SPOLEČNOST

Osнова přednášky

- **Charakteristika a.s.**
- **Založení a vznik a.s.**
- **Práva a povinnosti akcionáře**
- **a.s. - orgány a organizace společnosti**
- **a.s. – zrušení a zánik**

Obecně k a.s.

- Akciová společnost je společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií.
- Akcie je cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, s nímž je spojeno právo akcionáře podílet se na řízení společnosti, zisku, likvidačním zůstatku.
- Jde o kapitálovou společnost.
- Zákon vyžaduje minimální výši základního kapitálu alespoň 2.000.000 Kč.
- Každý zakladatel se musí zavázat ke vkladové povinnosti, součet vkladů představuje základní kapitál.

a.s. - obecná charakteristika

- § 243 – 551 zákona o obchodních korporacích
- nejsou taxativně vypočteny možné druhy akcií, proto mohou být s akciemi spojena jakákoliv práva
- jsou-li akcie více **druhů**, práva spojená s určitým druhem akcií musí být upraveny ve stanovách
- zákaz zvýhodnění jakéhokoliv akcionáře na úkor společnosti nebo ostatních akcionářů – k takovému ujednání se nepřihlíží, s akcionáři je nutno zacházet za stejných podmínek a stejně
- **s akciemi nesmí být spojeno právo na peněžité plnění nezávisle na výsledku hospodaření společnosti**

a.s.– založení

- Založení je možné, pokud jsou zakladatelé (upisovatelé) schopni upsat celý základní kapitál (dříve bylo možno založení i na základě tzv. veřejné nabídky k upsání akcií).
- Společnost je založena dohodou o stanovách mezi dvěma či více zakladateli. Společnost může založit i jen jeden zakladatel, ten pak pořizuje (přijímá) stanovy samostatně. Stanovy musí být sepsány do notářského zápisu.

a.s.– založení

- **k založení se vyžaduje přijetí stanov** (ten, kdo přijal stanovy a podílí se na úpisu akcií je zakladatel – koncept zakladatelské smlouvy se ruší)
- úpis akcií - rozumí se nabytí akcií
- povinný obsah stanov - §250 odst. 2, 3
- **vklad může být i nepeněžitý**, ale v takovém případě musí být jeho cena určena znalcem
- založení společnosti je účinné, splatil-li každý zakladatel případné **emisní ažio = rozdíl mezi jmenovitou hodnotou a emisním kurzem, je-li tento vyšší, a alespoň v souhrnu 30% jmenovité hodnoty upsaných akcií**, teprve poté je možno zapsat a.s. do obchodního rejstříku
- **Vzniká** až zápisem do obchodního rejstříku
- **společnost nesmí upisovat vlastní akcie** (ty může nabývat jen za podmínek stanovených zákonem, v případě porušení se vlastníky těchto akcií stávají zakladatelé)

Stanovy obsahují (§ 250 ZOK):

- firmu a předmět podnikání nebo činnosti,**
- výši základního kapitálu,**
- počet akcií, jejich jmenovitou hodnotu, formu, zda jsou listinné nebo zaknihované, popřípadě údaj o omezení převoditelnosti akcií, popřípadě údaj, zda jsou listinné akcie imobilizovány,**
- mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených,**
- počet hlasů spojených s jednou akcií, celkový počet hlasů ve společnosti a způsob hlasování na valné hromadě; mají-li být vydány akcie o různé jmenovité hodnotě, obsahují stanovy také počet hlasů vztahujících se k té které výši jmenovité hodnoty akcií a mají-li být vydány akcie bez hlasovacího práva, obsahují stanovy i počet hlasů spojených s jednou akcií pro případ, že vlastník této akcie může hlasovat na valné hromadě,**
- údaj o tom, který ze systémů vnitřní struktury společnosti byl zvolen, a**
- jiné údaje, stanoví-li tak tento zákon.**

Stanovy dále obsahují:

při založení údaje, které mohou být poté vypuštěny (§ 250 ZOK)

- údaje o tom, kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splácení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen,
- v jaké výši musí být splacen základní kapitál k okamžiku vzniku společnosti,
- tehdy, bude-li emisní kurs akcií plněn nepeněžitými vklady, jméno vkladatele, popis nepeněžitých vkladů, jakož i údaje o akciích, které budou za tento nepeněžitý vklad vydány, uvedené v odstavci 2 písm. c) a d), a určení znalce, který provedl ocenění nepeněžitého vkladu,
- určení ceny nepeněžitých vkladů při založení společnosti,
- alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou,
- údaj o tom, koho zakladatelé určují členy volených orgánů společnosti,
- určení správce vkladů a
- tehdy, mají-li být vydány zaknihované akcie, čísla majetkových účtů, na které mají být zaknihované akcie vydány.

Tyto údaje lze po vzniku společnosti a po splnění vkladové povinnosti ze stanov vypustit

a.s.– založení

- upsala-li osoba akcie vlastním jménem na účet společnosti, má se za to, že je upsala na účet svůj
- akcionář je akcionářem okamžikem vzniku společnosti bez ohledu na to, zda byly vydány akcie (proto se po vzoru německého práva zavádí pojem **nesplacená akcie**), nesplacená akcie není cenným papírem, je to legislativní označení pro obligaci (závazkový vztah), která akcionáři vznikla tím, že ve společnosti převzal členství (případně zvýšil dosavadní). **Takováto účast se tedy převádí prodejem podílu - zde vyjádřeným slovy nesplacená akcie.** V návaznosti na dosavadní zkušenosti pak zákon připouští, aby tato obligace byla representována cenným papírem - zatímním listem (ale musí na to pamatovat stanovy, stanovy musí určit, že lze vydat zatímní list).

Druhy akcií

- Je věcí stanov konkrétní společnosti, jak akcie nebo jejich druhy označí.
- Akcie bez zvláštních práv jsou **akcie kmenové**.
- Akcie, se kterými jsou spojena stejná práva, tvoří jeden druh.
- V případě pochybností o obsahu akcií, může soud na návrh společnosti nebo akcionáře rozhodnout, jaké právo je s akcií spojeno.

Druhy akcií

- Mohou být akcie se zvláštními právy, s nimiž je spojen zejména rozdílný, podřízený či pevný **podíl na zisku** nebo na likvidačním zůstatku, či rozdílná váha hlasů pro hlasování na valné hromadě.
- Akcie s právem na přednostní podíl na zisku/dividendu (prioritní)
- Je možnost vytvoření zvláštního druhu akcií, se kterým bude spojeno právo **jmenovat a odvolávat** jednoho nebo více členů **statutárního orgánu** nebo dozorčí rady.
- Akcie **bez hlasovacího práva** - s nimiž není spojeno hlasovací právo, mohou být vydány, jen pokud souhrn jejich jmenovitých hodnot nepřesáhne 90 % základního kapitálu (neznamená, že nemůžou hlasovat nikdy, výjimky upravuje zákon).

Náležitosti akcie

- označení akcie,
- identifikaci společnosti,
- jmenovitou hodnotu akcie,
- údaj o formě akcie (na řad/jméno, na doručitele/majitele),
- u akcie na jméno identifikaci akcionáře,
- název druhu akcie a popis práv s ní spojených, mají-li být vydány akcie různých druhů,
- číselné označení,
- podpis členů statutárního orgánu.

Seznam akcionářů

- Seznam akcionářů - vede společnost u akcionářů, kteří mají akcie na jméno.
- Akcie na majitele (doručitele) může být vydána jen jako zaknihovaná (§ 274 ZOK) - zvláštní evidence sama o sobě u Centrálního depozitáře cenných papírů a.s.

Práva a povinnosti akcionáře a.s.

- **vkладová** povinnost - povinnost splatit akcii -> **emisní kurs** = částka, za kterou společnost akcie vydává; emisní kurs se může rovnat (=) jmenovité hodnotě akcie, může být vyšší (>) než jmenovitá hodnota akcie, ale nesmí být nižší (<) než jmenovitá hodnota akcie; je-li emisní kurs vyšší než jmenovitá hodnota akcie, rozdíl se nazývá **emisní ážio**,
- právo na podíl na zisku (dividendu) – institut rozhodného dne (§ 284 ZOK) - mezník pro uplatnění práva, důležitý při převodech akcie.
- hlasovací právo - právo účastnit se a hlasovat na valné hromadě
- právo na vysvětlení - vysvětlení záležitostí týkající se společnosti
- právo uplatňovat návrhy a protinávrhy - k programu valné hromady
- právo na podíl na likvidačním zůstatku
- práva kvalifikovaných akcionářů - např. požadovat svolání valné hromady, podat akcionářskou žalobu o náhradu újmy proti členům představenstva, dozorčí rady, správní rady
- Kvalifikovaný akcionář - vlastní akcie jejichž souhrn dosahuje zákonem stanovený podíl na základním kapitálu

§ 284 Rozhodný den

- (1) V případech stanovených tímto zákonem nebo v případech určených na základě tohoto zákona stanovami nebo rozhodnutím valné hromady může samostatně převoditelné právo spojené s cenným papírem nebo zaknihovaným cenným papírem, popřípadě jiné právo s ním spojené, uplatňovat vůči společnosti pouze osoba, která je toto právo oprávněna vykonávat k určitému dni stanovenému tímto zákonem, stanovami nebo rozhodnutím valné hromady (dále jen „rozhodný den“), a to i v případě, že po rozhodném dni dojde k převodu cenného papíru nebo samostatně převoditelného práva.
- (2) V případě, že společnost vydala akcie na jméno a akcionářská práva může vykonávat pouze osoba, která měla tato práva k rozhodnému dni, je jí osoba, která byla k rozhodnému dni zapsána v seznamu akcionářů.
- (3) Má se za to, že ten, kdo při uplatnění práva podle odstavce 1 doloží společnosti vlastnické právo k akciím na majitele, byl oprávněn vykonávat toto právo k rozhodnému dni.

Volené orgány akciové společnosti - dualistická nebo monistická struktura

- **Dualistický** systém je tvořen **představenstvem a dozorčí radou**, kdy jsou klíčové funkce rozděleny mezi ty to dva orgány. Člen dozorčí rady nesmí být současně členem představenstva (neslučitelnost funkcí).
- Systém **monistický** je pak založen na principu správy jediným orgánem, jímž je dle **správní rada**
- *dříve byla správní rada doplněná o statutárního ředitele, ten však byl zrušen/zanikl a jeho působnost přešla na správní radu, která se stala jediným povinným voleným orgánem společnosti s vnitřní monistickou strukturou.*

a.s. - orgány a organizace společnosti

Dualistický systém

- **statutárním orgánem je představenstvo**, to je též pověřeno obchodním vedením
- představenstvo volí a odvolává valná hromada, ledaže stanovy určí, že tato působnost náleží dozorčí radě
- neurčí-li stanovy jinak, má **představenstvo 3 členy**
- představenstvo volí a odvolává svého předsedu
- neobsahují-li stanovy **délku funkce – je 3 roky**
- představenstvo **rozhoduje většinou hlasů přítomných**, každý má 1 hlas, pořizují zápis
- při zániku funkce člena je třeba do 2 měsíců zvolit nového
- stanovy mohou určit, že neklesl-li počet členů pod polovinu, může představenstvo jmenovat náhradní členy do příštího zasedání orgánu, který je volí (tzv. kooptace) - praktické řešení, aby se nemusela kvůli tomu extra svolávat valná hromada

a.s. - orgány a organizace společnosti

Dualistický systém - představenstvo

- **zákaz konkurence** - člen představenstva nesmí:
- podnikat v předmětu činnosti společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného,
- být členem statutárního orgánu jiné PO se stejným nebo obdobným předmětem činnosti, ledaže jde o koncern,
- účastnit na podnikání jiné obchodní korporace jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti.
- Stanovy mohou upravit zákaz konkurence odchylně.

a.s. - orgány a organizace společnosti

Dualistický systém

- **dozorčí rada**
- dohlíží na výkon působnosti představenstva a na činnost společnosti
- oprávněna nahlížet do všech dokladů a záznamů, kontrolovat účetnictví
- **3 členové** (neurčí-li stanovy jinak)
- **volí a odvolává je valná hromada**, dozorčí rada volí a odvolává svého předsedu
- **funkční období 3 roky**, nestanoví-li stanovy jinak
- zákaz konkurence, povinnost jmenovat nového člena při zániku funkce stávajícího člena i kooptace člena platí stejně jako u členů představenstva

a.s. - orgány a organizace společnosti

Monistický systém

- **správní rada**
 - je **statutárním orgánem**, náleží ji obchodní vedení
 - obdobné kompetence jako představenstvo v dualistickém systému
 - do působnosti správní rady náleží jakákoliv věc, jestliže nenáleží do působnosti valné hromady
 - standardně **3 členové** (ti si zvolí předsedu) a funkční období 3 roky, neurčí-li stanovy jinak
- zákaz konkurence, povinnost jmenovat nového člena při zániku funkce stávajícího člena i kooptace člena platí stejně jako u členů představenstva

a.s. - zrušení a zánik společnosti

- Společnost se **zrušuje** z obdobných důvodů jako s.r.o.
- **Zaniká** výmazem z obchodního rejstříku (konstitutivní účinek).

a.s. - likvidace společnosti

- právo na podíl na likvidačním zůstatku je samostatně převoditelné ode dne, kdy společnost vstoupila do likvidace
- nestačí-li výše likvidačního zůstatku k úhradě jmenovité hodnoty akcií, rozdělí se na část připadající vlastníkům prioritních akcií a část připadající na ostatní akcie
- likvidační zůstatek se v jednotlivých skupinách dělí mezi akcionáře v poměru odpovídajícím splacené jmenovité hodnotě akcií
- právo na vyplacení likvidačního zůstatku vzniká odevzdáním (listinné) akcie likvidátorovi, resp. zrušením akcií v evidenci zaknihovaných cenných papírů na příkaz likvidátora
- odevzdanou akcii likvidátor zničí (zaknihovaná je “zničená” zrušením v evidenci)

Děkuji za pozornost!